

**prof. Ing. Milan Turčáni, CSc.
KI FPV a I UKF Nitra**

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Názov habilitačnej práce: Flexibilní učení a flexibilní formy vzdělávání na vysoké škole

Autor habilitačnej práce: PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D.

Rozsah habilitačnej práce: 223 str. + 4 Prílohy

Posudzovaná Habilitačná práca (ďalej - HP) sa zaoberá problematikou flexibilného vyučovania a flexibilných foriem vzdelávania. Autorka charakterizuje svoju HP ako prvú českú publikáciu, ktorá podáva ucelený prehľad konceptu flexibility vo vzdelávaní a jej snahou je prispieť k vytvoreniu terminologického, teoretického a implementačného rámca pre rozvoj flexibilných foriem vzdelávania na vysokých školách v Českej republike. Po prečítaní predloženej HP som dospel k poznaniu, že sa jej to podarilo v celom rozsahu.

Cieľom tejto HP (podľa autorky) je prezentovať odborníkom z akademickej praxe ucelený pohľad na problematiku flexibilných foriem vzdelávania.

HP je členená do dvoch hlavných kapitol, ktoré v sebe sústreďujú teoretické poznatky, ktoré autorka prezentuje na základe kvalitnej rešerše materiálov súvisiacich s danou problematikou a praktické výstupy, ktoré sú výsledkom výskumnej činnosti v danej oblasti.

V úvodnej časti HP autorka vyjadruje snahu uviesť čitateľa do prostredia, v ktorom aplikuje poznatky z foriem flexibilného vzdelávania, ktorým sú vysoké školy a ich súčasný prechod z klasického spôsobu vzdelávania na systém vzdelávania podporovaný modernými informačnými technológiami. Význam aktívnejšieho zavádzania flexibility a alternatív vo výučbe spôsobila hlavne pandémia v roku 2020, ktorá zanechala stopy nielen v tom čase ale má veľký vplyv na súčasnosť a vývoj vzdelávacích postupov pre ďalšie obdobie. Autorka sa v HP chce venovať hlavne tomu čo bude na základe skúseností z nedalekej minulosti. Svoje myšlienky a riešenia aplikuje vo vysokoškolskom vzdelávaní na ZČU v Plzni hlavne na Pedagogickej fakulte.

V prvej kapitole, ktorú nazvala „Teoretická časť“ sa venuje hlavne terminológii používanej v tejto oblasti. Vychádza z rešerší renomovaných autorov, ktorých cituje a k tejto časti HP musím konštatovať, že jej citačná časť je nielen kvantitatívne, alej kvalitatívne bohatá. Rozsiahle a kvalitne popisuje termín flexibilita a s ňou súvisiace zásady. Venuje sa tomuto termínu vo vzťahu k vysokému školstvu a forme vzdelávania, ktorá súvisí aj z oddialenia vzdelávania z interiéru kamennej univerzity do okolia a geografickému oddialeniu študentov od centra výučby. Veľký význam pre takéto formy má hlavne využitie digitálnych technológií, ktoré sú prepojené s flexibilnými formami vzdelávania. Autorka práve tieto formy vyžíva v praktickej činnosti na vysokej škole nielen v Plzni, ale aj na iných

vysokých školách v ČR. Významnou časťou tejto kapitoly sú aj teoretické základy flexibilnej formy vzdelávania z pohľadu filozofie a psychológie. Autorkin kvalitný prehľad o danej problematike dokumentuje aj časť kapitoly, v ktorej sa venuje hodnoteniu poznania v oblasti flexibilného učenia. Toto je kvalitne datované pre súčasné obdobie na publikačných výstupoch autorov, ktorí sa venovali danej problematike vo svojich publikačných výstupoch.

Autorka HP sa venuje problematike komplexne a snaží sa naznačiť v širšom kontexte systémové a štruktúrne zmeny, ktoré budú mať vplyv na súčasné ale hlavne budúce smerovanie vysokoškolského vzdelávania. Pre svoje konštatovania a zámery v tejto oblasti sa v HP venuje tvorbe modelu pre stanovenie miery flexibility formy vzdelávania. Tento model vznikol na základe jej štúdia modelov používaných v zahraničí a jej návrh je originálny.

V podkapitole „Flexibilné formy vzdelávania vysokoškolských učiteľov“ sa venuje novým poznatkom v oblasti vzdelávania s použitím technológií, ktoré by mali slúžiť k vyššej flexibilitě foriem vzdelávania. Autorka detailne popisuje aspekty, ktoré sú potrebné pre splnenie podmienok moderného flexibilného vyučovania na súčasnej vysokej škole v ČR a zahraničí. Poznatky získané zo zahraničia autorka aktívne transformuje do vysokoškolského prostredia. Poznatky z aktívneho zavádzania kurzov a školení autorka demonštruje na konkrétnych výstupoch aktérov jednotlivých aktivít realizovaných na ZČU.

Významnou časťou tejto kapitoly je hodnotenie flexibilných foriem vzdelávania z hľadiska ich kvality. Vychádza sa z výskumu, ktorý bol realizovaný prierezovo v rôznych častiach sveta, a ktorý poukazuje na tri hlavné témy. Je to zaistenie kvality vzdelávacích programov, profesný rozvoj zamestnancov a v neposlednom rade spoločenské chápanie flexibilných foriem vzdelávania. V HP je popísaný nástroj na hodnotenie kvality vzdelávania na ZČU v Plzni. Autorka HP sa aktívne podieľala na jeho tvorbe.

Druhá časť HP pod názvom „Výskumná časť“ sa venuje vykonanej výskumnej štúdií zameranej na vybavenie študentov informačnými technológiami a ich skúsenostiam a postojom týkajúcich sa využívania uvedených technológií vo vzdelávaní. Na základe výskumu, ktorý bol venovaný použitiu ICT vo vzdelávaní a bol realizovaný hlavne v USA a ďalších zemiach v rôznych častiach sveta sa rozhodla autorka HP pre podobný výskum na vlastnej vysokej škole. Vychádzala nielen z výsledkov výskumu ECAR, ale aj z výstupov výskumníkov vysokoškolských učiteľov v Českej republike a okolitých štátov. Hlavnou témou sú postoje a skúsenosti vysokoškolákov s používaním ICT počas ich štúdia. Vzorky študentov boli reprezentované študentami pedagogickej fakulty a študentami Fakulty aplikovaných vied. Autorka popisuje metodológiu výskumu realizovaného na ZČU a veľmi dôkladne vo forme tabuliek interpretuje získané údaje. V tejto časti prezentuje získané výsledky. Použité metódy poukazujú na súčasný stav študentov v sledovanej oblasti. V záverečnej diskusii je poukázané na opodstatnenosť používania ICT v podpore výučby. Na tomto mieste je poukázané na profesnú rozdielnosť prístupu k ICT medzi študentami dvoch skúmaných fakúlt ZČU. Autorka pokračovala vo výskume aj v rokoch pandémie COVIDu-19 s tým rozdielom, že pre výskum použila študentov učiteľstva študujúcich na Pedagogickej fakulte ZČU. V tomto prípade bola použitá rovnaká metodológia ako v predchádzajúcom prípade. Výsledky poukázali na vzťah študentov k technológiam a vyššiu použiteľnosť pri komunikácii medzi študentmi. V rámci záverečnej diskusie je zrejmé, že nielen realizovaný výskum ale hlavne hodnotenie výsledkov má a určite bude mať kladný vplyv na aplikovanie flexibilných foriem vzdelávania na vysokých školách všetkých zameraní. Výsledky potvrdili záujem o tieto technológie, ako aj možnosti iných foriem vzdelávania.

V závere HP autorka potvrdzuje opodstatnenosť zavádzania nových technológií do procesu výučby na vysokých školách a poukazuje na nové trendy vzdelávania počas celého životného cyklu. HP

napĺňa myšlienku autorky uvedenú v závere posudzovanej HP, „Flexibilita zvyšuje odolnosť vzdelávacích systémov“.

Hodnotenie odbornej problematiky popisovanej v predloženej HP:

Predložená HP sa zaoberá aktuálnou problematikou, ktorá posúva vzdelávanie do iných platforiem, akými sa doteraz vzdelávanie na vysokých školách uberalo. Veľký vplyv na nové prístupy a formy má práve podpora rýchle sa rozvíjajúcich informačných technológií. Problematika flexibility vo vzdelávaní a s tým súvisiace flexibilné formy vzdelávania majú inovatívny a zmysluplný charakter pre študujúcich, ako aj vzdelávacie zariadenia. Používanie týchto metód popísala autorka v predloženej HP a na mňa pri čítaní to malo veľký vplyv. Vo svojej HP dokázala sústrediť nielen terminológiu, ale hlavne poukázala na potrebu učenia sa v tejto oblasti. Všetky informácie nielen sústredila do kvalitne napísanej HP ale súbežne tieto myšlienky realizuje prakticky na školách v ČR. HP je spracovaná na vysokej kvalitnej úrovni a jej obsah bude mať, podľa môjho názoru, vplyv na zvyšovanie kvality vysokoškolského štúdia nielen v Čechách, ale aj v krajinách stredoeurópskeho priestoru.

HP po poskytnutí pre študijné účely bude určite kladne hodnotená odbornou komunitou, ako aj širšou čitateľskou verejnosťou, ktorá určite prejaví záujem o danú problematiku.

Hodnotenie formálnej stránky HP:

Predložená HP má dobré logické členenie, teoretické základy sú kvalitne doplnené realizovanými štúdiami a príslušnými výsledkami. Komentované a citované zdroje sú relevantné a poukazujú na kvalitné znalosti autorky v danej oblasti. Musím kladne hodnotiť nielen výber, ale aj ich početnosť. Textová časť je doplnená obrázkami a výstupmi z realizovaných štúdií hlavne na ZČU v Plzni. Pripomienky majú len charakter gramatických korekcií a úprav v rámci číslovania obsahu monografie.

Otázka na habilitantku

1. Môžete nám zhodnotiť Vaše doterajšie skúsenosti v oblasti flexibilných foriem vzdelávania na vysokých školách v Českej republike a prípadne porovnanie so susednými štátmi?

Záverečné hodnotenie predloženej Habilitačnej práce

Napriek pripomienkam formálneho charakteru, ktoré neznižujú úroveň predloženej HP, na záver je možné konštatovať, že predložená HP poukazuje na kvalitné a erudované skúsenosti autorky v oblasti vedného odboru a jeho propagácie pri výučbe na univerzite. Preto na základe horeuvedeného a po zodpovedaní na otázku oponenta odporúčam Habilitačnú prácu p. **PhDr. Lucie Rohlíkovej, Ph.D.** k habilitačnému konaniu na Pedagogickej fakulte Univerzity Karlovej v odbore: Pedagogika. Po úspešnom priebehu habilitačného konania navrhujem habilitantke udeliť vedecko pedagogický titul doc. v odbore: Pedagogika.